

L. M. Montgomery

Anne gyermekei a háborúban

KÖNYVMOLYKÉPZŐ KIADÓ

Lucy Maud Montgomery

Anne gyermekei a háborúban

Könyvmolyképző Kiadó
Szeged, 2009

*Frederica Campbell MacFarlane emlékének ajánlom, aki
1919. január 27-én hagyott itt – és aki igaz barát volt, becsü-
letes ember, bátor és hűséges lélek.*

1. A GLENI „JEGYZETEK” ÉS EGYÉB ÜGYEK

Meleg, aranyfelhős, szeretni való délután volt. Susan Baker komor elégedettségbe burkolódzva foglalt helyet a Zugoly tágas nappalijában. Négy órára járt, és Susan, aki már reggel hat óra óta egyvégtében talpon volt és törte magát, úgy vélte, igazán megérdemel egy óráska pihenőt és pletykálgatást. Ebben a pillanatban semmi sem hiányzott a boldogságához: aznap szinte természetellenesen simán ment minden a konyhában. Dr. Jekyllből nem bújt elő Mr. Hyde, és így Susan idegei sem tépázódtak meg, ráadásul onnan, ahol ült, éppen szíve legnagyobb büszkeségére, a maga ültette és gondozta babarózságyásra látott, amelyben a vérvörös, ezüstös rózsaszín és hófehér virágok olyan pompásan virítottak, hogy ezzel Glen St. Mary egyetlen más babarózságyása sem vehette fel a versenyt.

Susan új, fekete selyemblúzt viselt – eleganciában nem maradt el Mrs. Marshall Elliott akármelyik blúzától! – s hozzá egy ropogósra keményített fehér kötényt, a szélén bonyolult, öthüvelyknyi széles, horgolt csipkeszegéllyel, hogy a hozzáillő csipkebetétről ne is beszéljünk. Susan tehát egy jól öltözött nő kellemes önbizalmával nyitotta ki a *Napi Vállakozás*-t, s hozzákészült, hogy elolvassa a gleni „Jegyzetek”-et, amelyek – mint Miss Cornelia éppen közölte vele – egy fél hasábot töltöttek meg, s Zugoly lakói közül csaknem mindenkit név szerint megemlíttettek. A címoldalon a nagy, fekete betűs főcím ugyan azt adta hírül a világnak, hogy valami bizarrul hangzó,

Szarajevó nevű helyen meggyilkoltak egy Ferdinánd vagy ilyesmi nevű főherceget, de Susan egy percig sem időzött az efféle érdektelen, merőben jelentéktelen eseményeknél, hiszen ő egy igazán létfontosságú hírt keresett. És már meg is találta, ott volt előtte: „Jegyzetek Glen St. Maryből.” Susan buzgón nekilátott az olvasásnak, sőt minden egyes jegyzetet hangosan fel is olvasott, hogy jóleső örömét minél jobban kiélvezze.

Mrs. Blythe és látogatója, Miss Cornelia – *alias* Mrs. Marshall Elliott – a verandára vezető nyitott ajtó közelében csevegtek, ahonnan a hűvös, simogató szellő hátán a kert megfoghatatlan illatai és a vadszőlővel befuttatott sarok felől, ahol Rilla, Miss Oliver és Walter beszélgettek és nevetgéltek, bájosan víg kacagás visszhangja szállt fel hozzájuk. Ahol csak megjelent, Rilla Blythe mindig vidámságot fakasztott.

A nappaliban, pontosabban egy díványon összegömbölyödve volt még valaki, akiről két okból sem szabad megfeledkeznünk: markáns egyénisége és azon hírneve okán, miszerint ő volt az egyedüli élőlény, akit Susan szívből gyűlölt.

A macskák amúgy is mind rejtélyes állatok, de dr. Jekyll-és-Mr. Hyde – vagy röviden csak „Doki” – háromszorosan is az volt. Kettős személyiségű macska volt, vagy mint Susan állította, az ördög tartotta megszállva. Már világrajötte körülményeit is titokzatosság övezte. Rilla Blythe-nak négy évvel korábban volt egy nagy becsben tartott édes cicája: fehér volt, mint a hó, csak kacér kis farka vége volt fekete, s ezt a cicát Rilla Télapónak nevezte el. Susan utálta Télapót, bár ennek alapos okát nem tudta vagy nem akarta megmondani.

– Higgyen nekem, doktorné kedves – mondogatta baljósan –, az a macska rosszul fogja végezni!

– De hát honnan veszi ezt? – tudakolta Mrs. Blythe.

– Nem *veszem, tudom* – volt a szűkszavú válasz, amit Susan nagy kegyesen közrebocsátott.

Zugoly minden más lakója rajongott Téalapóért: tiszta volt és ápolt, soha egy foltot nem túrt meg gyönyörű fehér bundáján, elbűvölően tudott dorombolni és törleszkeskedni, és kínosan becsületes volt.

Ám ekkor valóságos családi tragédia szakadt a házra: Téalapónak kiscicái születtek!

Susan diadalmámorának leírásához szegényes lenne a szókincsünk. Hát nem mondta elégszer, hogy az a macska csupa érzéksalódás és kelepce? Most legalább már más is látja!

Rilla megtartotta az egyik cicust, egy nagyon csinos jószágot, akinek különlegesen elegáns, fényes sötétsárga bundáját narancsszín csíkok tarkították, és nagy, selymes, aranyszínű fülei voltak. Aranykának keresztelte el, ami illett is cicakorában a valódi, sötét természetét titokban tartó, pajkos állatkához. Susan persze figyelmeztette a családot, hogy az ördögi Téalapó leszármazottjától ne sok jót várjanak, de Kasszandrához méltó káromására senki sem figyelt oda.

Blythe-ék képtelenek voltak leszokni arról, hogy Téalapót hímneműnek tartsák. Férfiként beszéltek róla, noha a hatás egyenesen mulatságos volt. A látogatókat megdöbbenetette, amikor Rilla könnyedén említést tett „Téalapóról és a kölykeiről”, vagy szigorúan így szólt Aranykához: „Menj Téalapóhoz, anyád majd megtisztogatja a bundád!”

– Ez egyszerűen illetlen, doktorné kedves – kesergett szegény Susan. Jómaga semleges nemben nyilatkozott Téalapóról, vagy csak annak a „fehér dögnek” titulálta, és egy szív bizonyosan nem vérzett, amikor „azt” véletlenségből a következő télen megmérgezték.

Aranyka egy év leforgása alatt mindennél ékebben bizonyosságát adta, mennyire nem illik hozzá a neve, amit Walter, aki épp akkor olvasta Stevenson regényét, dr. Jekyll-és-Mr. Hyde-ra változtatott. Dr. Jekyllként a macska szundikáló, barátságos,

házas, párnakedvelő cicus volt, aki imádta a simogatást és a dédelgetést. Leginkább azt élvezte, ha a hátára feküdhettek, és hagyta, hogy finoman cirógassák elegáns, krémszínű tor-kát, miközben álmos elégedettséggel dorombolt. Egyébként is neves doromboló hírében állt: a Zugolyban egyetlen macska sem dorombolt hozzá hasonló kitartással és elragadtatással.

– A macskáktól csak egyet irigylek: a dorombolásukat – jegyezte meg egyszer dr. Blythe Doki zengő áriáját hallgatva.
– Nincs a világon még egy ilyen elégedett hang.

Doki ráadásul igen szemrevaló volt: kecsesen mozgott, és bámulatos pózokat tudott öltetni. Amikor hosszú, sötétbarna csíkos farkát maga alá kunkorítva huzamos ideig a verandán ült és moccanatlan a semmibe révedt, még Blythe-ék is elismerték, hogy kapuőrző istenségként az egyiptomi szfinxet is lepipálja.

De amikor a Mr. Hyde-hangulat lett úrrá rajta – amire rendszerint eső vagy szél előhírnökeként lehetett számítani –, olyankor elváltozott tekintetű, vad teremtménnyé vált. Az átalakulás mindig váratlanul következett be. Álmos mélézásából hirtelen ádáz acsargással ugrott fel, és belekapott a visszatartó vagy simogató kézbe. A szőre sötétebb lett, a szeme pedig ördögi tűzben égett. Az egész állatot ilyenkor valami nem e világi szépség jellemezte. Ha alkonyatkor jött rá, a Zugoly lakói szinte féltek tőle. Ijesztő vadállatként tudott viselkedni, és csak Rilla vette védelmébe, mondván „milyen kedves, portyázni induló macska”. Hát a portyázással nem is volt baj.

Dr. Jekyll szerette a friss tejet, Mr. Hyde undorral elfordult tőle, és morogva védte az elébe tett húst. Dr. Jekyll oly hangtalanul suhant le a lépcsőn, hogy meg sem hallották. Mr. Hyde egy megtermett férfi dübörgő lépteivel közlekedett. Jó néhány este ezzel „borította ki” a magában üldögélő Susant. Doki fogta magát, a konyha közepére telepedett, és egyvégtében órákon

át le nem vette rezzenetlen és félelmetes pillantását Susanról. Szegénynek ez aztán teljesen megtépázta az idegeit, és annyira rettegett az állattól, hogy elkergetni sem merte. Egyszer mégis egy botot vágott hozzá, de a macska rögtön vadul nekiugrott, mire Susan kivágtatott a konyhából, és soha többé nem támadott Mr. Hyde-nak, jóllehet, vétkeiért az ártatlan Dr. Jekyllt büntette: ha csak be merte dugni az orrát a birodalmába, Susan azonnal kiűzte onnét, és megtagadta tőle az ízletes, finom falatokat, amikért könyörgött.

– „Miss Faith Meredith, Gerald Meredith és James Blythe számos ismerőse – olvasta Susan fennhangon, s úgy forgatta a szájában a neveket, mintha édes morzsák lennének – nagy örömmel fogadta a Redmondi Egyetemről hazatérő három jó barátot. James Blythe, aki 1913-ban diplomázott bölcsészettől, most fejezte be első évét az orvosi fakultáson.”

– Faith Meredith igazán a legszebb lány lett, akit valaha láttam – fűzte hozzá Miss Cornelia a horgolása felett. – Hihetetlen, mennyire előnyükre változtak a Meredith gyerekek, amióta Rosemary West beköltözött a paplakba. Már szinte el is felejtettük, micsoda rosszcsontok voltak annak idején. Emlékszik-e még, Anne kedves, miket műveltek? Rosemary csodálatosan ért a nyelvükön. Inkább a barátnőjük, mint a mostohájuk. Mind szeretik, Una meg egyenesen bálványozza. Ami a kis Bruce-t illeti, Una csaknem a rabszolgája. Szó se róla, édes kisgyerek. Bár látott-e már gyereket, aki ennyire a nagynénjére ütött volna, mint ő Ellen néniére? Éppen olyan sötét hajú és sötét bőrű, és ugyanolyan makacs. Rosemaryból semmi sincs benne. Norman Douglas harsányan ki is szokta jelenteni, hogy a golya neki és Ellennek szánta a kicsit, csak tévedésből a paplak kéményébe pottyantotta.

– Bruce csodálja Jemet – mesélte Mrs. Blythe. – Ha áthozzák, úgy követi a fiamat, mint egy hű kiskutya. Sötét

szemöldöke alól egyre csak őt nézi. Azt hiszem, bármit megtenne Jemért.

– Jem és Faith vajon összeházasodnak-e?

Mrs. Blythe elmosolyodott. Köztudott volt, hogy az egykor híres férfigyűlölő hírében álló Miss Cornelia hajlott korára házasságszerzésre adta a fejét.

– Egyszerűen csak jó barátok, Miss Cornelia.

– *Felettébb* jók, nekem elhiheti – szögezte le Miss Cornelia.

– Értésülök én a fiatalok minden dolgáról!

– Egy percig sem kétlem, hogy ebben Mary Vance nagy segítségére van, Mrs. Marshall Elliott – vetette oda Susan jelentőségteljesen –, de szerintem akkor sem szabadna gyerekek esetében házasságkötésről beszélni.

– Még hogy gyerekek! Jem huszonegy éves, Faith meg tizenkilenc – vágott vissza Miss Cornelia. – Ne feledje, Susan, hogy a világot nemcsak mi, öregek népesítjük be.

A felháborodott Susan, aki ki nem állhatta, ha valaki a korát emlegette – nem hiúságból, hanem mert titkon attól rettegett, hogy túl idősnek találják majd a munkához – ismét a „Jegyze-tek”-be mélyedt.

– „Carl Meredith és Shirley Blythe múlt péntek este hazatért a Királyi Akadémiáról. Úgy értesültünk, hogy a jövő évtől Carl vezeti majd a Kikötő Csúcsán lévő iskolát, s mind bizonyosak vagyunk afelől, hogy közkedvelt és sikeres tanár lesz.”

– Amit csak a bogarokról tudni érdemes, arra mind megtanítja majd a gyerekeket – fűzte hozzá Miss Cornelia. – Most, hogy befejezte az Akadémiát, Mr. Meredith és Rosemary azt szeretnék volna, ha ősszel mindjárt elkezdí a Redmondon a tanulmányait, csakhogy Carl igen önálló gondolkodású, és az egyetemi tandíjának legalább egy részét meg akarja keresni. Nem mintha ez ártalmára lenne.

– „Walter Blythe, aki az elmúlt két évben Lowbridge-ben tanított, feladta az állását” – olvasta tovább Susan. – „Ősztől a Redmondon szeretne továbbtanulni.”

– Elég erős hozzá? – aggodalmaskodott Miss Cornelia.

– Reméljük, hogy őszre az lesz – felelte Mrs. Blythe. – A jó levegőn és a napon semmittevással eltöltött nyár sokat javít majd az egészségén.

– A tífuszt nem lehet egykönnyen kiheverni – szögezte le Miss Cornelia ellentmondást nem tűrően –, főként, ha valaki, mint Walter is, épphogy csak megúszta. Szerintem nem ártana, ha még egy évet várna az egyetemmel. Bár olyan nagyra törő! Di és Nan is mennek?

– Igen. Mindketten még egy évet akartak tanítani, de Gilbert szerint jobb lenne, ha már az ősszel a Redmondra mennének.

– Ennek igazán örülök. Legalább szemmel tartják WALTERt, és vigyáznak, nehogy túlerőltesse magát a tanulással. Felteszem – folytatta Miss Cornelia, és egy oldalpillantást vetett Susanra –, hogy a pár perce kapott letorkolás után nem veszélytelen, ha meg merem kérdezni: Jerry Meredith valóban szerelmes pillantásokat vet Nanre?

Susanról lepattant a megjegyzés, de Mrs. Blythe elnevette magát:

– Kedves Miss Cornelia, alaposan meggyűlik a bajom ezekkel a körülöttem lebzselő és egymásért epekedő fiúkkal és lányokkal, nem? Teljesen letaglózna, ha egy percre is komolyan venném. De ez a veszély nem fenyeget; még azt sem fogtam fel teljesen, hogy felnőttek. Amikor a két szép szálfiamra esik a pillantásom, eltűnődöm, vajon ők voltak-e azok a kövérkés, édes, gödröcskés kisbabák, akiket a minap – valóban csak a minap, Miss Cornelia! – ölelgettem, csókolgattam és álomba daloltam. Hát nem Jem volt a legdrágább

baba az Álomházban? Ma pedig már végzett bölcész, akit udvarlással gyanúsítgatnak!

– Senki sem marad örökké fiatal – sóhajtott fel Miss Cornelia.

– Az egyetlen testrészem, ami tényleg öregnek érzi magát, a bokám – merengett Mrs. Blythe –, amit még a Zöldmanzárdosház idejében törtem el, amikor Josie Pye feltűzelt, hogy sétáljak végig Barryék tetőszelemenjén. Valahányszor keleti szél fúj, szörnyen hasogat. A világért sem ismerném el, hogy ez reuma, de fájni fáj. Ami a gyerekeket illeti, az őszi szemeszter előtt a Meredith gyerekekkel vidám és önfeledt nyarat terveznek. Imádják a szórakozást. A házukban sosem szűnő jókedv honol.

– Rilla is visszamegy Shirleyvel az Akadémiára?

– Még nem döntöttük el. Az édesapja úgy véli, nem elég erős hozzá, hiszen annak, hogy hirtelen így megnyúlt – még tizenöt éves sincs és milyen lehetetlenül nyurga! – az egészsége látta kárát. Én magam sem sürgetem, hogy menjen; rémes lenne, ha a következő télen egyik kicsikém sem lenne velem. Susannal egymásnak esnének, csak hogy megtörjük a napok egyhangúságát.

A tréfa mosolyt csalt Susan ajkára. Még hogy ő meg a „doktorné kedves” veszekedjenek!

– És Rilla? Ő szeretne menni?

– Nem. Az az igazság, hogy a csibéim közül ő az egyetlen, akiből hiányzik a becsvágy. Néha azt kívánom, bárcsak szorult volna bele egy kevés. Nincsen komoly életcélja; az egyedüli vágya, hogy jól érezze magát.

– S miért ne tenné, doktorné kedves? – állt ki érte Susan, aki nem bírta elviselni, ha akár egy családtag is rosszat mondott valakire a Zugolyban. – Mindig mondom, hogy egy fiatal lánynak igenis joga van szórakozni. A latinnal meg a göröggel később is ráér foglalkozni.

– Szeretnék egy kis felelősségérzet nyomára bukkanni benne!
És maga is tudja, Susan, hogy milyen tűrhetetlenül hiú!

– Van is mire! – replikázott Susan. – Glen St. Maryben ő a legszebb lány. Annak a sok kikötőn túl lakó MacAllisternek, Crawfordnak és Elliottnak négy nemzedék sem lenne elég, hogy a Rilla bőréhez fogható bőrt mutassanak fel! Egyszerűen képtelenek lennének rá! Nem, doktorné kedves, én tudom, hol a helyem, de azt nem engedhetem, hogy Rillát ócsárolja. Ezt hallgassa meg, Mrs. Marshall Elliott!

Susan előtt felcsillant a remény, hogy elégtételt vehet Miss Cornelián a gyerekek szerelmi ügyeire tett epés megjegyzése-
iért. Élvezettel olvasta fel a következő jegyzetet:

– „Miller Douglas úgy határozott, hogy mégsem utazik Nyugatra. Mint mondja, beéri a jó öreg Prince Edward-szigettel is, és tovább vezeti nagynénje, Mrs. Alec Davis gazdaságát.”

Susan úgy leste Miss Corneliát, mint macska az egeret:

– Úgy hallottam, Mrs. Marshall Elliott, hogy Miller Mary Vance-nak udvarol.

Ez a szúrás áthatolt Miss Cornelia védőpajzsán, és a jeles hölgy kellemes arca pipacspiros lett.

– Nem tűröm, hogy Miller Douglas Mary körül legyeskedjék! – csattant fel. – A családja alacsony származású. Az apját valósággal kiközösítették a Douglasek... az anyja meg a Kikötő Csúcsán élő szörnyű Dillonok közül való volt.

– Gondolom, ön is hallotta, Mrs. Marshall Elliott, hogy Mary Vance szülei sem voltak kimondottan arisztokraták.

– Mary Vance kiváló nevelésben részesült, és okos, ügyes, talpraesett lány. Nem fogja Miller Douglasra pazarolni magát, *nekem* aztán elhiheti! Tisztában van vele, mi erről a véleményem, és Mary eddig még mindenben alávetette magát az akaratomnak.

– Nos, szerintem nincs miért aggódnia, Mrs. Marshall Elliott, hiszen Mrs. Alec Davis legalább annyira ellenzi ket-jük románcát, mint ön, és azt mondogatja, az ő unokaöccse bizony soha nem vesz el egy olyan jöttment kis senkit, mint Mary Vance.

Susan azzal az elégedett érzéssel temetkezett a lapba, hogy ebből a párviadalból győztesen került ki, és örömeiben felol-vasta a következő jegyzetet:

– „Örömmel hallottuk, hogy Miss Oliver még egy évre meghosszabbította az itt-tartózkodását. A tanítónő otthon, Lowbridge-ben tölti jól megérdemelt szabadságát.”

– Olyan boldog vagyok, hogy Gertrude marad – szúrta közbe Mrs. Blythe. – Megszenvednék a hiányát. Csodálatos hatással van Rillára, aki bálványozza. A korkülönbség ellenére is remek barátnők.

– Rosszul hallottam volna, hogy férjhez készül?

– Azt hiszem, erről volt szó, de egy évvel későbbre halasz-tották az esküvőt.

– Ki a választottja?

– Robert Grant, egy fiatal charlottesville-i ügyvéd. Őszintén remélem, hogy Gertrude boldog lesz. Oly sok szomorúság és keserűség érte eddig az életben, hogy mindenre rendkívül érzékenyen reagál. Túl van már az első ifjúságán, és gyakorlatilag senkije sincs. Ezt az új szerelmet, ami most váratlanul beköszöntött az életébe, olyan nagyszerűnek érzi, hogy azt hiszem, alig mer hinni a tartósságában. Egészen kétségbeesett, amikor el kellett halasztaniuk az esküvőt, pedig nem Mr. Grant hibájából történt. A fiatalember édesapjának hagyatéka körül adódtak bonyodalmak, aki tavaly hunyt el, és a fiú nem akart addig megnősülni, míg el nem rendez mindent. Mindazonáltal szerintem Gertrude ezt rossz előjelnek tekintette; gondolom, úgy vélte, elillan előle a boldogság.

– Nem vezet jóra, doktorné kedves, ha túlzottan szeretünk egy férfit – jegyezte meg Susan ünnepélyesen.

– Mr. Grant ugyanolyan hévvel szereti viszont Gertrude-ot, mint az őt, Susan. A lány nem vele, hanem a sorssal szemben bizalmatlan. Hajlik a miszticizmusra, sőt egyesek talán babónásnak is neveznék. Egészen különös módon hisz az álmokban, és ebből semmivel sem tudtuk még kigyógyítani. Azt azonban el kell ismernem, hogy bizonyos álmai... de jobb, ha Gilbert nem hall a számból ilyen eretnkségeket. De mi érdekeset talált, Susan? – kérdezte Mrs. Blythe Susan kiáltását hallva.

– Hallgassa csak, doktorné kedves! „Mrs. Sophia Crawford feladta lowbridge-i házát, és a jövőben unokahúgánál, Mrs. Albert Crawfordnál lakik majd.” De hiszen ez az én unokatestvérem, Sophia, doktorné kedves! Gyermekkorunkban azon vesztünk össze, hogy kié legyen a rózsakoszorúval ékes „Isteni szeretet” feliratú vasárnapi iskolai képeslap, és azóta sem álltunk szóba egymással. Most pedig ideköltözik velünk átellenbe!

– Akkor okvetlenül ki kell békülnie vele, Susan. Nem illik a szomszédokkal haragot tartani.

– A veszekedést Sophia kezdte, doktorné kedves – jelentette ki Susan gögösen –, kezdje hát ő a békülést is! Ha azt látom, hajlandó rá, azt hiszem, vagyok olyan jó keresztény, hogy félúton elébe menjek. Nem valami vidám egyéniség, és azzal a savanyú képével világegyetében mindenkinek letörte a kedvét. Amikor utoljára láttam, az arca millió – ha nem is pontosan annyi, hát valamivel kevesebb – ráncba szaladt a sok aggodalomtól és balsejtelemtől. Az első férje temetésén kisírta a két szemét, de egy év sem telt bele, már megint férjhez ment. Látom, hogy a következő jegyzet a múlt vasárnap esti miséről szól a templomunkban, és azt is megemlíti, milyen szép volt a díszítés.

– Erről jut eszembe, Mr. Pryor nagyon kapálódzik az ellen, hogy virággal díszítsék a templomot – szakította félbe Miss

Cornelia. – Hiába mondtam annak idején, hogy baj lesz, ha az az ember Lowbridge-ből ideköltözik. Soha nem lett volna szabad előljárává választani, hiba volt, és *nekem* elhihetik, meg fogjuk bánni! Hallottam, amikor azt mondta, hogy a lányok továbbra is „gyomokkal aggatják teli a pulpitust”, be sem fogja tenni a lábát a templomba.

– A templom nagyon jól megvolt, mielőtt az öreg Pofaszakállas Telihold idejött, és a távozásától sem fog összedőlni! – vélekedett Susan.

– Ugyan ki adott neki ilyen lehetetlen becenevet? – kérdezte Mrs. Blythe.

– Ó, hát a lowbridge-i fiúk emberemlékezet óta így hívják, doktorné kedves; gondolom azért, mert olyan vörös és kerek a képe, és lebegő vörös szakáll keretezi. A füle hallatára persze senki sem szólítja így! De még a pofaszakállnál is rosszabb, doktorné kedves, hogy oktan ember, és töméntelen hajmeresztő ötlete van. Most éppen ő az előljáró, és felettébb vallásos, de én még nagyon jól emlékszem, hogy vagy húsz éve rajtakapták, doktorné kedves, hogy a lowbridge-i temetőben legelteti a tehenét. Mindig ez jár a fejemben, amikor az istentisztelet alatt imádkozni látom. Nos, ennyi lett volna a „Jegyzetek”, más fontos nem is igen akad a lapban. A külföldi hírek sosem izgatnak különösebben. Ki ez a főherceg, akit meggyilkoltak?

– Ugyan mi dolgunk vele? – vetette oda Miss Cornelia, akinek sejtelve sem lehetett arról, micsoda irtózatot választ készít a végzet. – Azokban a balkáni államokban folyton-folyvást eltesznek valakit láb alól. Ez ott bevett szokás, és szerintem igazán nem helyes, hogy az újságjaink ilyen botrányos dolgokról tudósítsanak. Nos, indulnom kell. Nem, nem, Anne kedves, ne is marasztaljon vacsorára! Marshall a fejébe vette, hogy ha egy étkezésre nem érek haza, akkor nem is érdemes

asztalhoz ülnie! Jellemző a férfiakra. Az isten szerelmére, Anne kedves, mi ütött ebbe a macskába? Rohama van? – Doki ugyanis odaszökkent a Miss Cornelia lába előtti szőnyegre, hátraszegte a füleit, ráfúj, majd egyetlen vad ugrással kivette magát az ablakon.

– Ó, dehogy. Csak most változik át Mr. Hyde-dá... ami viszont azt jelenti, hogy még hajnal előtt nagy szél vagy eső várható. Ez a macska többet ér, mint egy barométer.

– Nos, hálás vagyok, hogy ezúttal kint, és nem bent a konyhában jött rá a bolondóra – mondta Susan. – Neki is látok a vacsorakészítésnek. Amekkora a tömeg most itt, a Zugolyban mindannyiunk kötelessége, hogy idejekorán nekiálljunk a fejünket törni, mi is kerüljön az asztalra.

2. HAJNALI HARMAT

A kert zöld gyepét arany napfoltok és bájos árnyékok petytyezték. Rilla Blythe a nagy erdei fenyőre akasztott függő-
ágyban hintázott, Gertrude Oliver a fenyő tövében üldögélt
mellette, Walter pedig teljes hosszában elnyúlt a földön, és
képelete messzire repítette, a századok óta hallott hősök és
hősnők – csak számára – eleven regényes világába.

Rilla volt a Blythe család „kisbabája”, akit titkon örökös
elégedetlenség emésztett, amiért senki sem tekinti felnőttnek.
Olyan közel járt ahhoz, hogy betöltse a tizenötödik életévét,
hogy már annyinak is mondta magát, és majdnem olyan magas
volt, mint az ikrek, Nan és Di, ráadásul csaknem olyan csi-
nos is volt, mint amilyennek Susan szerető szeme látta. Nagy,
álmodozó, mogyoróbarna szeme volt, apró arany szeplőkkel
petyyezett tejfehér bőre és finoman ívelt szemöldökétől olyan
édesen kérdővé vált a tekintete, ami főként a tizenéves fiúkból
váltotta ki a válaszdadás leküzdhetetlen kényszerét. Sötét vörö-
sesbarna volt a haja, a felső ajkán a helyes kis bemélyedés olyan
volt, mintha a keresztelőjén egy jó tündér érintette volna meg
az ujjbegyével. Rilla, akit még azok is hiúnak tartottak, akik
szerették, az arcával még kibékült volna, de sokat emésztette
magát az alakja miatt; magában azért fohászzkodott, bárcsak rá
tudná venni az édesanyját, hogy hosszabb szoknyákban járhas-
son. Ő, aki a régi szivárvány-völgyi időkben dundi kis gömböc
volt, mostanra hihetetlenül megnyúlt: ahogy mondani szokták
– csupa kéz és láb lett. Noha Jem és Shirley – nagy bánatára
– rendszeresen „Pók”-nak csúfolták, Rilla mégsem volt esetlen.

A járása láttán mindenkinek az jutott az eszébe, hogy táncos léptű. Sokat babusgatták, és egy kicsit el is kényeztették, az általános vélemény mégis az volt, hogy Rilla Blythe nagyon helyes kislány, még ha nem is olyan okos, mint Nan és Di.

Az aznap este vakációra utazó Miss Oliver már egy éve a Zugolyban lakott. Blythe-ék szívesen befogadták, mert így Rilla kedvében járhattak, aki rajongott a tanárnőjéért, és nem lévén a házban több hely, a szobáját is boldogan megosztotta vele. Gertrude Oliver az élete huszonnyolc évét kemény megpróbáltatások közepette élte le. A külseje sem volt mindennapi: szomorú, mandulavágású barna szeméhez gunyoros vonalú száj és feltornyozott, dús fekete haj társult. Habár nem volt csinos, az arca elbájolón érdekesnek és titokzatosnak tűnt. Rilla még az időnként rátörő mélabút és cinizmust is vonzónak találta. Az ilyen hangulat akkor lett úrrá Miss Oliveren, ha elfáradt. Máskor viszont gondolatokat ébresztő társaságot jelentett. A kedvencei Walter és Rilla voltak, akik mindketten beavatták titkos vágyaikba és terveikbe. Miss Oliver tudta, hogy Rilla már alig várja, hogy „beléphessen a társaságba”; partikra akart járni, mint a két nővére, csinos estélyi ruhákat és udvarlókat – a többes szám nem véletlen! – szeretett volna. Nem maradt előtte rejtve, hogy Walter egy szonettkoszorút írt „Rosamond”-hoz – vagyis Faith Meredithhez –, és valamelyik nagyobb egyetem angol irodalom professzori állására pályázik. Tudta, milyen szenvedélyesen szereti Walter a szépséget, s hogy ugyanilyen elkeseredetten gyűlöli a rútságot. Tisztában volt a fiú érényivel és gyengéivel egyaránt.

Walter változatlanul a legszebb volt a három fiú közül: fényes fekete haj, ragyogó sötét szemek, tökéletes arcvonások. És tetőtől talpig költő! Miss Olivert nem lehetett elfogultsággal vádolni; kritikus vénája révén tudta, hogy Walter csodálatos tehetséggel van megáldva. Egy húszéves fiútól igazán bámulatos teljesítmény volt az a szonett sorozat.

Rilla teljes szívéből szerette Waltert, aki soha nem heccelte úgy, ahogy Jem és Shirley. Nem csúfolta „Pók”-nak. „Rilla-my-Rilla” volt a becenév, amit számára kitalált; a kis szójátékot Rilla teljes nevére, a Marillára faragta. A kislányt a Zöldmanzárdos-ház úrnőjéről, Marilla néniről nevezték el, aki jóval azelőtt meghalt, hogy Rilla igazán megismerhette volna, és a kicsi mindig is utálta a szerinte túlságosan ódivatú és finomkodó nevet. Miért ez az ostoba „Rilla”, és miért nem a valóban gyönyörű és méltóságteljes Bertha, ami az első neve? A Walter adta becenév ellen nem volt kifogása, de Miss Oliveren kívül senkinek sem engedte meg, hogy így hívja. Walterért akár az *életét* is odaadná, vallotta meg Miss Olivernek, ha a szükség úgy hozná, mégpedig így, nyomatékosan. Rilla a legtöbb tizenöt évesre jellemző elsöprő lendülettel imádta a kiemeléseket, és élete poharában az volt a legkeserűbb csepp, hogy ha sejtése nem csal, Walter több titkát osztja meg Di-jal, mint vele.

– Azt hiszi, nem vagyok elég felnőtt, hogy megértsem – lázadozott egyszer Miss Olivernek –, pedig az vagyok! És *soha* nem árulnám el egy teremtett léleknek sem, még önnek sem, Miss Oliver! A magaméit elmondom *önnek* – hiszen nem lehetnék boldog, ha ön előtt *titkaim* lennének –, az övéit azonban *semmi kincsért* el nem árulnám! És *rettenetesen* bánt, ha valamit nem mond el *nekem*. Igaz, a verseit mind megmutatja, s hogy azok milyen *csodálatosak*, Miss Oliver! Jaj, engem csak az a remény éltet, hogy egy nap az leszek Walternek, ami Wordsworthnek volt a nővére, Dorothy. Bár Wordsworth *soha semmit* sem írt, ami Walter verseihez fogható, s ami azt illeti, Tennyson sem.

– Hát ezt azért nem állítanám. Mindketten írtak egy csomó fércművet is – jegyezte meg Miss Oliver szárazon, de Rilla megbántott tekintetét látva elfogta a büntudat, és sietve hozzátette: – Walter egyszer majd egészen biztosan nagy költő lesz,

ebben őszintén hiszek, és ahogy egyre idősebb leszel, irántad is több bizalommal leszel.

– Csaknem eszemet vesztettem, amikor tavaly Walter tífüsszal kórházba került! – fontoskodott Rilla. – Amíg jobban nem lett, eltitkolták előlem, hogy milyen rosszul van; apa nem engedte, hogy elárulják nekem. De örülök, hogy nem tudtam, mert *képtelen* lettem volna elviselni! Még így is esténként álomba zokogtam magam! De azért néha úgy érzem – szögezte le keserűen, Miss Oliver hangvétele utánózva –, hogy Hétfőt is jobban szereti nálam.

Hétfő a Zugoly kutyája volt, aki arról kapta a nevét, hogy egy hétfői napon került hozzájuk, amikor Walter éppen a *Robinson Crusoe*-t olvasta. Valójában Jem kutyája volt, de Walterhez is nagyon ragaszkodott. Most a fiú mellett hevert, az orrát a karjához szorította, és valahányszor Walter megsimogatta a fejét, kitörő örömmel csóválta meg a farkát. Hétfő nem volt sem collie, sem szetter, sem kopó, de még újfundlandi sem. Jem szávaival élve „egyszerű kutya” volt, a szívtelenebbek véleménye szerint túlságosan is egyszerű. A külseje végképp nem tartozott az erősségei közé. Sárga bundáján taláalomra elszórt fekete foltok voltak, melyek közül egy éppen az egyik szemét keretezte. A két füle cafatokban lógott, mivel a becsületbeli ügyekben Hétfő rendre a rövidebbet húzta. Egy bűvös ereklyének azonban birtokában volt: tudta, hogy nem lehet minden kutya szép, elegáns vagy mások felett győzedelmeskedő, viszont mind tud szeretni. Igénytelen külseje a legszeretőbb, legodaadóbb, leghűbb szívet takarta, amely amióta világ a világ, kutyában doboghatott, és az, ami barna szemében tükröződött, közelebb állt a lélekhez, mint azt egy teológus elismerte volna. A Zugolyban mindenki – még Susan is – szerette.

Ezen a kivételes délutánon Rilla egyetlen körülménnyel sem szállt perbe.

– Hát nem csodálatos a június? – kérdezte, és álmodozó pillantása a Szivárvány-völgy felett békésen lebegő kis ezüstös ködön időzött. – Milyen remekül mulattunk... és milyen mesés időnk volt! Maga volt a tökély.

– Engem feleannyira sem bűvölt el – sóhajtott fel Miss Oliver. – Valahogy... baljóslatúnak érzem. A tökély az istenek adománya... kárpótlás a később nyakunkba szakadó bajért. Oly sokszor tapasztaltam már hasonlót, hogy azzal sem törődöm, ha az emberek a hiánytalan boldogságról beszélnek. De a június valóban élvezetes volt.

– Érdekfeszítőnek persze nem lehet nevezni – elégedetlenkedett Rilla. – Glenben az év legizgalmasabb eseménye az volt, hogy Miss Mead elájult a templomban. Néha már-már azt kívánom, bárcsak végre valami *drámai* történe!

– Ilyesmit soha ne kívánj! A drámai történésekbe mindig keserűség vegyül. Micsoda pompás nyárnak néz elébe ez a vidám kis társaság! Mi meg Lowbridge-ben fogunk szomorkodni.

– De azért remélem, gyakran átjön majd hozzánk? Az idén nyáron sok mulatságra van kilátásunk, bár én feltehetően a szokott módon kiszorulok belőle. Iszonyú, hogy az embert gyerekek nézik, pedig már régen nem az.

– Még sokat lehetsz felnőtt, Rilla. Ne vágyódj arra, hogy elszálljon az ifjúságod! Anélkül is hamar véget ér. A vártnál hamarabb lesz módod belekóstolni az életbe.

– Belekóstolni! Én *teli* szájjal akarom habzsolni! – kacagott Rilla. – Mindent akarok... mindent, amire csak egy lány sóvároghat. Még egy hónap, és betöltöm a tizenötöt, és *akkor* aztán senki sem mondhatja, hogy gyerek vagyok. Egyszer azt hallottam valakitől, hogy egy lány életében a tizenötötől tizenkilenc éves koráig terjedő időszak a legcsodálatosabb. Én egyszerűen tökéletessé teszem ezeket az éveket; teliszúfolom őket szórakozással!

– Nincs értelme azon tünődni, hogy mit fogsz csinálni; mérget vehetsz rá, hogy másként alakul.

– Jaj, de hisz maga az álmodozás örömöt szerez! – kiáltott fel Rilla.

– Te kis majom, máson sem jár az eszed, mint a mulatságon – jegyezte meg Miss Oliver elnézően, és arra gondolt, Rilla álma páratlan a maga nemében. – Ugyan mi másért is tizenöt éves az ember? Egyébként van kedved az ősszel főiskolára menni?

– Nem, még egy évet várok vele. Engem sosem izgattak azok az „-ológiák” és „-izmusok”, amiért Nan és Di úgy odavannak. A családból így is öten járnak egyetemre. Ez csak elég kell hogy legyen! A legjobb családban is akad egy tökfej. Ha csinos, népszerű és szórakoztató lehetek, azt sem bánom, hogy lassú felfogású vagyok. Semmihez sincs különösebb tehetségem, de el sem képzelem, milyen jól érzem magam így. Senki sem vár el tőlem semmit. És házias, főzőcskéző nőszemély sem válik belőlem. Utálok takarítani és varrni, és még Susan bicskája is beletört abba, hogy megtanítsa az aprósütemény-készítés fortélyaira. Apa szerint nem jellemző rám a fáradságos gürcölés. Én leszek majd a „mezők lilioma”! – fűzte hozzá nagy kacagva.

– Túl fiatal vagy, hogy teljesen lemondj a továbbtanulásról, Rilla.

– Ó, mama jövő télen elvégeztet velem egy irodalmi kurzust. Velem akarja felfrissíteni az egykor a bölcsészkaron tanultakat. Olvasni szerencsére szeretek. Jaj, ne nézzen rám olyan helytelenítően és szomorúan, drága Miss Oliver! Képtelen vagyok a józan komolyságra, amikor mindent olyan rózsásnak és szivárványosnak látok! A jövő hónapban tizenöt éves leszek, aztán tizenhat, és egy évre rá tizenhét! Hát lehet bármi is elbűvölőbb ennél?

– Kopogd le a fán! – figyelmeztette Miss Oliver félig nevetve, félig komolyan. – Kopogd le, Rilla-my-Rilla!